

АДПОМИШЛАР ЮРТИ БУ...

Ушбу саҳифа сурхондарёлик ҳамкасларимиз ва хукуқшуносларимиз билан ҳамкорлиқда тайёрланди.

- Кабулхонадаги отахонни ва газлашириш идораси раҳбарни тақлиф қилинг, киришсиз! - ҳоким қия очиқ эшикдан кўриниш берган котибасига катъий бўлорди.

Хокимнинг хонасига нигоҳлари најот излаётган оппок соқолли, кўринишидан 75-80 ёшларни коралаб қолган чол кириб келди ва салом берди.

- Келинг отахон, ўтиринг, - ҳоким бобога жой кўрсатар экан, газлашириш идораси раҳбарига ҳам тавнли оҳангда "Сиз ҳам ўтирин!" деди ва менга юзланиб: - Мана мухбир ука, азимаган муаммо учун ҳоким ҳалак. Айтинг-чи, мана бу раҳбар шу муаммони менинг арашувимиз, жанжализ ҳам ҳал этиши мумкиниди? - деб сўради.

- Ҳайдам...

- Бугуннинг талаби шунақа:

давлат ўз фуқаролари учун яаша ва меҳнат шароити яратиб бериси қерак. Башарти, бугун имконият бўймас-ю, фуқаронинг ўзи ўзига имконият яратиб олмоқи бўлса, биз раҳблар унга кўмак бершишиз, кўмак бермолмаган тақдирда халақт бермаслигимиз лозим. Ҳозир бир метр металл қувиринг нарих фалон пул, шу боис ҳам қишлоқларни табиий газ билан таъминлаш оқсаняти. Отахон "қариган чогимида бир кун бўлса ҳам роҳат кўрайин" деб кувер топили, ўйларига табиий газ ўтказдириб олган экан, бу жаноб бўлса...

- Ҳоким тагин газлашириш идораси раҳбарига дашномли қаради. - Бобонинг газ қувирини кестирмоқчи бўлиб ранжитиди.

- Отахонга ёмон гапирганим йўқ, - Мамаюсуп ака, бор-йўғи...

- Бор-йўғи "кувирини кестирб ташлайман" дебиз-да, - танбех аралаш лўкума ташлади ҳоким. - Бунинг ўнгига отахонга кўмаклашиб, "Бизнинг ишишимиз осонлаштирибиз, размат. Энди бу ёғиниң конуни килиб расмийлаштирайлик" деб тўлов дафтарчasi ёзил берди, дусонин олимайсизи, ука! Қувири кестирб ташлашдан осони йўқ. Бунатига беш дақиқа вакт сарфанди, холос. Аммо бирорининг мушкулини осон қилиб, дусони олиш сўнг-да, бориб ҳатонгилизни туатингиз.

Чолнинг севинчдан кўзлари намланди.

- Мамаюсуп ака, ёшингиз эллиқдан ошганда, деярли оғир бемор ахволидаги бир туманин таълан чаки қўлмадигизми?

- Қой! Шу пайтага бирор бир раҳбардан ўзинга бирор вазифани танла, деб сўрашганни? Харчанд кўнисаси ҳам "Кизирики колоқи", бокиғидан олиб чиқасиз "деб қўйимиди. Бунинг устига бу йилги куроғчиликни айтмайсизми? Эх, сизлар чўл азоби нима эканлигини биласизларми? Мен "Кизирикидаги шўрлаган елардинг зовувларини" қадрираман, далаларга гўнг солдираман, иморлатарни таъмирлатиб, ўйларни равон қила-ман. Қарашибизи, туман қаддани кўтарилиб.

Энди билсал, асосий муаммо булар эмас экан. Энг долзарб юшум бу одамларнинг фикрини ўзгартириш, уларни бокимандалик кайфийтидан халос қилиш, ёртанинг кунга ишончини мустахкамлашдан иборат экан. Билсал, бу иш ернинг ўзини юшишдан ҳам чигалроқ. Сармояси, молу давлати бор бойвайчаридан оддий одамларни "ташаббусиз", "ишёймас" деб камситиб, қойи-йерадилар. Аммо масаланинг бир жиҳати, аниқроғи, танганинг иккичи томонига ҳам назар соилиш керак. Агаражар бўл осидагиларнинг қўса олидида талонтарожликка, ошина-ғайнигичарлика руҳу кўйса, уни кўрган жамоанинг қалбida қонунларга ҳурмат ҳисси қоладими. Шу пайтага туманда раҳбларнан деган одам борки, кўзга ташланадиган иншоотни, ҳаммомни у, дала шийлоними, трактори комбайнларга хусусийлаштириб олиш, сотиш пайдай бўлган. Ҳаттоқи, хирмон жойлар ёлласига сотиб юборилгани боис шу кечак-кундуз паҳта ҳосилини саклайдиган, куртидиган жойни топши кўйиб. Интизомислик, ҳўжасизлик, талонтарожликка каби тараққиётвағов бўлувчи иллатларга биз кескин зарба бераятмиз. Афусли, хусусийлаштирилган кўпгина ишоотлар, айниска, чорвачилик фермалари кўп жойларда ҳақиқий эгасига тушмажан экан. Тўйк сонларининг, чорвачилик маҳсулотлари етишишининг кескин камайиб кетганинига сабабини ўрганиб, ана шу хуласага келиб турибмиз. Бундай оғрикли

муаммо биргина Кизирик туманини хос эмас, албатта. Ушбу ҳолатлар оддий одамларнинг келажакдан кўнглини советуди. Ҳалқнинг кўзи ҳамиша раҳбларнинг фаолиятида эканлигини унтишига ҳақимиз йўқ.

Мамаюсуп ака билан ўша куни бир қанча ҳўжаликларнинг пахта далаларини биргаликда айландик. Куроғчилик барча экинилар катори пахтазорларга ўз таъсирини кўрсатиб бўлган. Сувсиликдан ҳатто зовурлардаги қамишлар ҳам қўважир бўлшабди.

- Дастилабки теримда ҳар гектардан 16-17 центнердан пахта чиқяти, - деб ҳисоб берди бизга пешвуз чиқсан бригада бошлиги. - Аммо ҳамма карталарда ҳам ҳосил чўйи шундай эмас. Бази зайлай пайкаллардан тереб олинган тўла бир телекха пахта нари бора-са бир тонна чиқяти, холос. Кўсилар чанқоқдан қўважир бўлшабди, етимасдан оғилган. Иккичи, учинчи теримдан ҳам кўп нарса умид килиб бўлмайди...

- Бу жаноб нега тўткаб туриби? - ҳоким бункери

Баъзан сиёсатчilarни зиёлилар минбарларда даҳанаки олишадилар. Асли Алининг майдони эса пахтазор, дала.

Зўрман деган кучини шу ерда кўрсатсиз, - ҳоким гарчанд катитик чарнаган бўлса ҳам, ҳар бир манзарага эримасдан изоҳ бериб боради. - Биздаги мавжуд тадбиркорлар тизимиш раҳбларни фермерлар, мулкдорлар ҳозир бир нарсани англаб етимятилар. Уларнинг ҳар бир штатлар жадвалида битта хукуқшуноса ўрин қолдириши керак. Ушбу хукуқшунос тадбиркорни турли хил говлару тўсиклардан химоя қўлсин. Токи одамлар хукуқий ёрдам суръаб, вилоят маркази, пойтатхга чолиб сарсон бўлиб киришмасин. Биз аза шу мақсадда туманини марказида кўп тармоқи қишлоқ ҳўжалиги коллежи барпо этдиц. Яна бир маънавий муаммо 44 та ўрта мактабда ўқувчиларни ёлласига бир сменада ўқитиш учун имконият яратишидир. Бунинг учун

камиди 30 та янги мактаб куришимиз керак. Вилоят ва республика бюджетидан кўмак сўршага тўғри келади. Ҳорий йилда 1187 нафар битирувчи йигит-қиздан атиги 11 нафари олий ўқув кортарларнинг талабаси бўлибди, холос. Ҳудо ҳоласа, шунга эришамизки, узоқдан келган меҳмонлар Кизирики ҳам албатта бир қўриш учун йўйларини биз томонга соладилар.

- Айтганингиз келсин.

Мамаюсуп ака сухбатдоши билан гурунглашида шундай илхомланниб гапиради, ҳали чор-трафида яйдик далаларни собиқ иттифоқдан мөрсөл калъмаймур бинодан бўлак ҳеч вақоси йўқ. Қизирикдек бир чекка туман ниҳоят эгасини топланглигига ишон ҳосил қила бошлайсиз. Йанг ҳокимнинг ташаббуси билан иккита янги мактаб биноси, учта қишлоқ вурачли пункти ҳамда вилоят тез тибий ёрдам кураситиб марказининг филиали жадал суръатларда курилмоқда. Айниқса, туманда нефт маҳсулотлари таъминоти корхонасинага ҳосил қила бошланганини ҳўжаликлируши ташкилларни сийдаб иш ўрнларини ётимаслиги.

Туманнинг ўнгига бир қўйиб кўргин. Сенга ўшаган механизаторлар кўйиаласин деб, мана шундай ноёб техникани давлат катта пулга ҳарид килган... Ҳа, айтганича, бригадир, нега машина оралган қаторларда пахта тоға теримаган? - ҳоким гўзаларнинг новдалари ва чаноқларидан осилиб, эгатларга тўкилб қолган пахтларни чанглайди тўплаб, тележкага ташлар экан, бригада бошилинига зидан нигоҳ ташлади.

Механизатор баш ғлётинча жим турарди.

- Афика деган давлатда нетоҳ маҳсулотларни ўтга ҳаддидан оғизларни таъланадиган иншоотни, бензин-соларканини тўкиб қўйса борни... Тўйлаган ёнилгининг оғлигигина тўқум, билан бошишни ўйнига беш миллион аҳолиси бор давлатни борида юздан ўтказдириб афзал ва ноғазал тономлари нимади?

- Шуниси яхшики, барча механизаторларни ўзи тозалайди, ҳайдарчини чарчтайди! - деб боядан бери ўсал бўлиб турган механизатор.

- Сенга колса-ку, мой тубркаси ёрилса ҳам ўзини ўзи таъмирлаб кетаверса, - киноя қилди ҳоким.

- Пахталарни машинанинг кўнглиги ёдайдиган килиб ўтишириш учига ҳосил пишиш турса, ҳаммасини тереб кетишига улгурмайди. Натижада ғонкерга узата олмай, бир қисмими ерга ташлаб юборяпти. Ғузаларни сийрак яганалаш, бир текис чилпиш керак.

- Билмадим, тоза тера олмайти. Чала тереб тўзигити кетапти, Мамаюсуп ака, Борисович.

- Унда нега пайкандаги айрим эгатларни тоза терган бир кисми потоза терилаши? Очигини айтаверинглар, бу техникани билан олдинги пахта териши машиналирни бир-бираидан афзал ва ноғазал тономлари нимади?

- Шуниси яхшики, барча механизаторларни ўзи тозалайди, ҳайдарчини чарчтайди! - деб боядан бери ўсал бўлиб турган механизатор.

- Сенга колса-ку, мой тубркаси ёрилса ҳам ўзини ўзи таъмирлаб кетаверса, - киноя қилди ҳоким.

- Пахталарни машинанинг кўнглиги ёдайдиган килиб ўтишириш учига ҳосил пишиш турса, ҳаммасини тереб кетишига улгурмайди. Натижада ғонкерга узата олмай, бир қисмими ерга ташлаб юборяпти. Ғузаларни сийрак яганалаш, бир текис чилпиш керак.

Зовур ёқалаб кетаётган "Газ-31"нинг кабинасига деразадан чанг ётирилди. Дераза ойналарини кўтариб ўтларни таъминланган, салоннинг ичи чанг-тубора тўлди.

- Чўлнинг чангни ҳам, гармаси ҳам даво бўлади, мухбир. Чанг ютиб, кўли қавариб юрган деҳқондан ватанпарварлини ўрганиш

керак. Қаторлардаги гўзларнинг бўйлари бир текис бўлиши зарур, ундан кейин... Қўсаклар бирга таъмирлаб кетаверса, очилиб, гўзанинг учига ҳосил пишиш турса, ҳаммасини тереб кетишига улгурмайди. Натижада ғонкерга узата олмай, бир қисмими ерга ташлаб юборяпти. Ғузаларни сийрак яганалаш, бир текис чилпиш керак.

Зовур ёқалаб кетаётган "Газ-31"нинг кабинасига деразадан чанг ётирилди. Дераза ойналарини кўтариб ўтларни таъминланган, салоннинг ичи чанг-тубора тўлди.

- Чўлнинг чангни ҳам, гармаси ҳам даво бўлади, мухбир. Чанг ютиб, кўли қавариб юрган деҳқондан ватанпарварлини ўрганиш

керак. Ҳалқародиши кимнига келиб юрганини ўтларни таъмирлаб кетаверса, очилиб, гўзанинг учига ҳосил пишиш турса, ҳаммасини тереб кетишига улгурмайди. Натижада ғонкерга узата олмай, бир қисмими ерга ташлаб юборяпти. Ғузаларни сийрак яганалаш, бир текис чилпиш керак.

Зовур ёқалаб кетаётган "Газ-31"нинг кабинасига деразадан чанг ётирилди. Дераза ойналарини кўтариб ўтларни таъминланган, салоннинг ичи чанг-тубора тўлди.

- Чўлнинг чангни ҳам, гармаси ҳам даво бўлади, мухбир. Чанг ютиб, кўли қавариб юрган деҳқондан ватанпарварлини ўрганиш

керак. Ҳалқародиши кимнига келиб юрганини ўтларни таъмирлаб кетаверса, очилиб, гўзанинг учига ҳосил пишиш турса, ҳаммасини тереб кетишига улгурмайди. Натижада ғонкерга узата олмай, бир қисмими ерга ташлаб юборяпти. Ғузаларни сийрак яганалаш, бир текис чилпиш керак.

Зовур ёқалаб кетаётган "Газ-31"нинг кабинасига деразадан чанг ётирилди. Дераза ойналарини кўтариб ўтларни таъминланган, салоннинг ичи чанг-тубора тўлди.

- Чўлнинг чангни ҳам, гармаси ҳам даво бўлади, мухбир. Чанг ютиб, кўли қавариб юрган деҳқондан ватанпарварлини ўрганиш

керак. Ҳалқародиши кимнига келиб юрганини ўтларни таъмирлаб кетаверса, очилиб, гўзанинг учига ҳосил пишиш турса, ҳаммасини тереб кетишига улгурмайди. Натижада ғонкерга узата олмай, бир қисмими ерга ташлаб юборяпти. Ғузаларни сийрак яганалаш, бир текис чилпиш керак.

Зовур ёқалаб кетаётган "Газ-31"нинг кабинасига деразадан чанг ётирилди. Дераза ойналарини кўтариб ўтларни таъминланган, салоннинг ичи чанг-тубора тўлди.

